

עין משפט
נר מצוה

פ:

שאנ"י התם **דאיבא מחיצה**. פר"ת דין הוא דכופין אותו לעשות להי וקורה דמהני מחילות להמיר לטלטל בתוכו אע"פ שנעשו בעל כרחו של אדם ולא דמי לעירוב דצין הוה משום דירה וצין משום קנין אין לו להועיל בעל כרחו של אדם ובקונטרס לא פירש כן ובספרים דגרס שאנ"י התם דליכא מחילות יש לפרש כן דכי ליכא מחילות דאסור לטלטל בתוכו דין הוא שניכוף אותו לעשות תקנה להמיר לטלטל אבל אין לנו לכופו לעשות תקנה לטלטל מן הצמים ומן החצירות לחוץ: **אבל** קורה בתותי מבחת שיעוריה. אע"ג דלחי נמי צעי שיעור גוצה וגס רוחב משהו מיהא צעי מכל מקום כיון דלא צעי אלא שיעור זוטא לא החמירו זו וה"ר אברהם פירש לחי אס היה מדבק הכתמים כזותל הוי לחי וצלצד שלא יהו ניטלות צרות ואין להקשות מהא ^(א) דפסקלין לולב של אשירה אפילו ציו"ט שני דמשמע דכמאן דלימיה דמי דגבי לולב של מנזה החמירו וא"ת דמכשרינן לעיל ^(א) קולס של אשירה אע"ג דצעי רחב ד' ולא אמר מיכתם שיעורא כמו קורה ואורי' דהתם חשיב פתח כיון דחזי לעלייה אי לא איסורא דאשירה אבל קורה הצריכו חכמים שיעורא של חשיבות:

אלא בב' מינין אפילו נתמעט נמי דתניא בוי'. ס"ד דכלה דנקט בצרייתא משום מין אי נקטיה דאפילו ככלה אין צריך להודיע: **אגב** אורחא קמ"ץ דב' סעודות אחר. ונמי גרוגרות. הקשה ר"ת דבפסך כיצ משתמפין (לקמן דף פג): תנן רבי שמעון אומר צ' ידות לככר משלש לקב דהיינו שיעור שתי סעודות ה' ציגים ושלש ציגה שהככר הוה ח' ציגים כשתחלק י"ח גרוגרות לחמש ציגים ושלש ציגה דזה זה הוי שיעור שתי סעודות תמצא לכל ציגה שלש גרוגרות וג' שמיית של גרוגרות דכתחש ציגים ושלש ציגה יש י"ו שלישי ציגה וגרוגרת גדולה מכזית כדמוכח בריש המלניע (שם דף נא). ובתורת כהנים קתני ובפרק בתרא דיומא ^(דף פ.) דשיעור חכמים דאין צית הצליעה מחזקת יומר מכציגא תרגולת ובכריתות פרק אמרו לו ^(דף יז.) אמרינן גבי יש אכולל מערבין לו לאדם שתי סעודות אמר מרענו, דתנן אי"ד יהודה במה דברים אמורים שאין מערבין לו לאדם אלא מרענו בעירובי תחומין, אבל בעירובי חצירות מערבין לו לדעתו ושלא לדעתו שוכני לו לאדם כו', ואוקימנא דרואי חולקין עליו חכמים, ואי מהתם הוה אמיתא בחצר של שני מבואות הוא דפליגי, אבל בחצר של מבוי אחד אימא לא, כמו שהוא מפורש בסוף פרק זה, קמ"ל. וכמה הן מרובין עשר (משבות) עשר ואילך. קיימא לן שיעור העירוב מזון שתי סעודות לרבים וכל שכן למעטין. וכל עירוב שאילו בא לחלקו למי שעירב להן ואין מגיע לכל אחד ואחד כגורגרת משיעור שתי סעודות הוו להו מרובין, וסגי להו בשתי סעודות. ואפי' הן מאה ויותר כשיעור שתי סעודות להן העירוב. ואע"פ שאין העירוב מגיעם כגורגרת. אבל (להן) [כשהן] מועטין פחותין מיי"ח בני אדם, צריכין להיות עירובן כשיעור גורגרת לכל אחד ואחד. ואם הוא פחות צריך להוסיף בעירוב למלאות לכל אחד ואחד כגורגרת. אי"ד יוסי במה דברים אמורים שצריך מזון לשתי סעודות למרובין, או כגורגרת לכל אחד ואחד למעטין בתחלת העירוב. אבל בזמן שעירב כשיעור שנתנו חכמים לערב ותמטעו ונשתייר הימנו כל שהוא כשר. מתני', בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים כו'.

חלוץ פרק שביעי עירובין

שאנ"י התם **דליכא מחילות**. ומצוי מגולה הוא ואינו נוח לשומרו הילכך כופין אותו אבל להמיר בטלטול לעולם אימא לך דצעינן דעת: **כ"ש** לחי. דאין לו שיעור לחצו ועוציו: **אבל** קורה. צריכה טפח לקבל אריח וצריאה כדי לקבל אריח והאי אשירה כיון דצעיא שריפה דכתבי

(דברים יב) ואשריהם תשרפון באש שיעורה לאו שיעורא היא דכשרופה דמיא: **בתנאי'** נתמעט האוכל משיעורו ולקמן מפרש שיעורא צמתני: **ואינו צריך להודיע**. שהרי כולן נתרלו בתחלה: **וצריך להודיע**. לדיורין שניתוספו אס דעתן בעירוב וכגון שמערב משלחן וטעמא פרישת לעילוי. ומרתי קתני מוסיף ומזכה אס משלו מערב וצריך להודיע אס משלחן מערב: **מרוצין** ומועטין מפרש בגמרא: **שירי עירוב**. שנתמעט משעורו: **כל שפוא**. אין צריך להוסיף ^(א) [ורבי יוסי פליג את"ק]: **לא אמרו לערב בתצירות**. לאחר שנשתתפו: **אלא שלא לשכח**. תורת עירובי חצירות מהתינוקות הצאין ^(א) הלכך מקילין ביה: **גב' צמאי עסקין**. דקתני צנתמעט אין צריך להודיע הא כלל לגמרי צריך להודיע אס צא לערב: **צמין אחד**. שחזר ומערב מן המין הראשון: **מז' מינין**. שעירב צשניה ממין אחר: **צריך להודיע**. וקא סלקא דעמך והוא הדין לנתמעט: **נתמעטע**. כלה לגמרי: **איצעים אימא מז' מינין**. ודוקא נקט צנתמעט ודקא קשיא לך מצרייתא כלה שאנ"י דצרייתא כלה דווקא נקט אבל נתמעט אפילו מז' מינין אין צריך להודיע: **ואם אומרת חלוקין כו'**. דלא תימצא האי צמה דברים אמורים לפרושי אחי: **צמה דברים אמורים**. דצריך דעת: **צעירובי סחומין**. שמה אין נוח לו לקנות כאן כדי להפסיד לרוח שכנגדה: **פשיעא**. דשמעינן מינה דחלוקין דהא צעירובי חצירות נקטו ואמי וקתני צריך להודיע: **מהו דסויא**. לעולם רבי יהודה צהההו מפרש הוא ומתני' דהכא צחצר שצין שני מצואות דלא ידעינן צהי ניחא ליה: **קמ"ל**. רב שציז דשמייעא ליה מרביה דצמצוי אחד עסקינן: **ומו לא**. צמתיה. כ"ש דטפי מהכי הוו מרובין: **לדידי מיפרשא לי מיניה דאצא**. דלקולא קתני צומן שהם מרובים דגרוגרת דידיה הוי יותר מצ' סעודות סגי צצ' סעודות ולא צעינן גרוגרת לכל חד וחד כשהן מועטים דלא מטי גרוגרת דידיהו לצ' סעודות סגי צגורגרת לכל אחד ולקולא: **כל שאילו מחלק מזון צ' סעודות ציניחן ואין גרוגרת לכל א'.**

שיש צהן צני אדם יותר ממנין גרוגרות של שתי סעודות מרובין ניניהו ומנן צמתני' דלא צעי כגורגרת לכל אחד אלא כשיש צו מזון שתי סעודות סגי: **ואי לא**. שאין מנינס רב כמנין גרוגרות של שתי סעודות לא צעי שתי סעודות אלא כגורגרת לכל אחד היינו פירוש דצמתניתינן ורבי יהודה דנקט שמנה עשרה ולא תנא כדאמרינן אגב אורחיה דצעי לפרושי מתני' נקט חושבנא ולאשמעינן דמזון שתי סעודות הוו שמנה עשרה גרוגרות: **בתנאי' ככר**. שלס: **מאפא סאה**. שאפה סאה ככר אחד ונטל ממנו מעט ושויה פרוסה אין מערבין צה וטעמא מפרש בגמרא [פא.]: **ככר**. קטן כמדת איסר: **והוא שס מערבין צו**. וצלצד שיהיו שס ככרות הרבה כגורגרת לכל אחד ואחד: **גמ'**

לעולם הוא זכות לכן [לקמן צה.]. **בכל מערבין**. עירובי חלוצות ותחומין (לעיל כו: וי"ש במוסף רש"י). **ומשתתפין**. צמצוי (שם) שימושי מנאחות (קדושין טז.). חוץ מן המים ומן המלח. דלאו מילי דמזון הן וטעמא דעירוב מאס דעמיה ודירמו צמקום מזומותי הוו וסין שנתט כל צני החצר כדי מאנן צצית אחד נעשה כאלו כולן דרים בתוכו ומלאו כולן רשות אחת, וכן צעירובי תחומין נעשה כמו ששכח שס ומשס יש לו אלפים אחת לכל רוח הלכך דבר מזון צעינן (לעיל כו: דמלדי דזין צעינן ויהי לא זייע, צנמקום מזומותי של אדם משוכה דירמו ושצינתמו (קדושין טז.).

מסורת הש"ס

(א) [שלש מינות הללו משוללי הצנה למאד ועל צמיקותי כלי שרת ועי' מנחמה הפנים בירושלמי הלכה ו' ישוב נטון על זה] ונש"ס דפוס ווינציא משנת רפ"ח ובדפוס שאלוניקי משנת רפ"ב לימנהו. (ב) עיי' ג"כ מ"ח ח"מ ס"י לט דף קקב ע"ג. (ג) [לקמן פא.]: (ד) בק"ד שיעורו. (ה) נבסדר המשנה ובפי' הרמב"ם הגי' להולאת שבת לכל אחד ואחד. (ו) לעיל מו. (ז) [גי' ירושלמי ור"ף לא]. (ח) [לקמן פא.]: (ט) לעילנו: (י) [לקמן פא.]: (יא) [נבסדר המשנה הגי' צאסר עי' ח"מ ד"ה ככר.]: (יב) [ע"ה ד"ה צריך]. (יג) רש"י. (יד) צמ"א טסף: אחרי כן. (טו) עיי' מוס' סוכה לא: ד"ה צאסר. (טז) [דף עמ.].

הגהות הב"ח

(א) גב' דליכא מחילות איתמר רב חיאי בר אשי כ"ל וצמיכות ליא מלד שאני נמחק: (ב) שם צמנה לא שיהא לא כ"ל וזאת ו' נמחק: (ג) שם גמ' ומאי שצא שמי':

הגהות הגר"א

[א] גב' לי"א מלד שאני. ג"כ צ"ד שאני. וזני צבי הגלוח על אי"ח ס"י שסו ס"ק י':

הגהות מהר"ב

[א] גב' לי"א מלד שאני. עיי' אלמוגים ס"י שצב ס"ק לה דף קיח ע"ב דג"ה וזה נראה לי וכו' ודבריו רחוקים מהחמת. והנכון מה שדאיתי צה צבילור הגלוח מוה"ר א"ח ויואלא זצוק"ל בשע"ה אי"ח ס"י שסו צמה שכתב התמכר שס סוף ס"א אבל כופין אותו צצ"ד לערב עתהו וכתב הגלוח שס ס"ק י' חז"ל אבל כופין מוסקפת וצמי צעירובין דף פ ע"ב ליבנא אחרינא צצ"ד שאני וצ"ל וי"ס שס צצמי שכתוב מלד שאני עיין שס. עב"ל הגלוח. ודבריו אלאים חיים הס דלפ"י א"צ לנ"ש הרביי וטור שס ס"י שסו שמוקד קין לא לנלד מצדני ה"ת. כ"א מתוספתא ותלמוד עיור הוא. וממ"ש שס צחקתמו נלד הגלוח המתכר:

מוסף רש"י

בשירי עירוב. שהניח עירוב צמקום המשתמט לכתב שנתות ונתמעט האוכל משיעור צ' סעודות מקילין בה לאכשורי (עירי במה דברים אמורים. דאין מערבין לו לאס אלא לעטו שנתמרה. בעירובי תחומין. דשמא חזי לו להפסיד אלפים למורח על מנת להשכסר צאלפים למעריב. אבל בעירובי חצירות. אין שס הפסד אלא ריות (שם)